

Administrația
și Tipografia
nr. 241
p. 10

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta” iese în săptămână.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
Amplasamentul pentru Brașov
Administrația, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etajul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. s. 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Nr. 241.

Brașov, Vineri 1 (13) Noemvrie

1896.

Policii ardeleni și congrua.

Posiția, ce-a luat-o biserica romano-catolică din Ardeal în cesiunea congruei său a salarisării preoților, merită a fi apretiată și luată în considerație și din partea noastră.

Din raporturile, ce s'au citit la Clușiu cu ocaziunea adunării Statuturilor catolice transilvane, aflăm, că biserica romano-catolică din Ardeal nu vră să știe nimic de svirurile guvernului privitoare la regularea salariilor preoților. Staturile catolice se provocă la „drepturile autonome” și declară, că vor rămâne strins pe lângă hotărârea de regulă înseși salariile preoților în mod independent de alte biserici și de dispozițiile guvernului. Ordinul ministrului unguresc de culte din 20 Aprilie c., prin care se dispunea conscrierea venitelor bisericilor pentru cauzele congruei, a fost respins, cei drept, în considerația și din partea Statuturilor catolice ardeleni, dăr numai în vederea propriilor lor interese și fără considerarea planurilor ministrului, ceea ce și a fost notificat acestuia la timpul său.

Vedem așa-dăr, că poziția, ce-a luat-o Statutul romano-catolic din Ardeal în cesiunea congruei, e foarte energică. Prin ea se esclude orice ingerință a guvernului în afacerile administrative interne ale bisericii.

O fac această Statutul catolic în un timp, când autonomia bisericii romano-catolice încă nu e restabilită și o fac de sigur numai pentru a se feri de ori-ce ingerință a guvernului, deși această ingerință nu pe departe nu amenință biserica romano-catolică în măsura, în care amenință bisericile nemaghiare în stat prin regularea congruei în mod contemplat de guvern.

Este, netăgăduit, mult mai favorabilă situația bisericii romano-catolice față cu uneltirile guvernului în genere, ăr nu numai în

cesiunea congruei. Ori și cum, catolicii unguri sunt menageați din partea stăpânirii chiar și din punct de vedere al intereselor specifice ale maghiarismului, care-și află un sprigin puternic tocmai în sinul clerului catolic. Ca probă în privința această poate servi și faptul, că pe lângă totă averea cea mare, de vre-o șese milioane flor., de care dispune biserica catolică din Ardeal, ministrul instrucțiunii publice *brevi manu* i-a acordat pe anul 1896 o subvenția pentru susținerea școlilor medii în sumă de vre-o 27,000 fl. plus alte vre-o 11,000 fl. votate de mai înainte.

Este clar și evident, că și în cesiunea congruei, ca în toate altele, jocă rolul principal tendințele suprematiste și de maghiarizare, ăr numai în al doilea rând celelalte nisuințe ale guvernului. Această însă, precum vedem, nu împiedecă pe catolicii unguri din Ardeal de-a lua de cu vreme măsuri de apărare față cu tendințele cutropitoare de ingerință a puterii centrale în afacerile bisericesci, cari tendințe au căpătat nou nutrement dela inaugurarea faimoselor reforme politice bisericesci în-acele.

La totă întemplantarea, atitudinea catolicilor ardeleni în cesiunea congruei merită atențiune, căci decă ei pot să se subtragă cu totul din combinațiile guvernului în ceea ce privește pretinsa regulare a salarisării preoților, pentru ce ore n'ar pute să o facă această și alte confesiuni și în special confesiunile noastre românesce?

Când e vorba de apărarea independenței bisericesci față cu amestecul guvernului, puțin împortă, decă una său alta dintre confesiuni este materialicește mai bine ori mai rău situată, deorece independența trebuie să fiă egal de scumpă și prețioasă pentru fiă-care. ăr cum-că aici se tracteză tocmai de cel mai grav atentat în contra independen-

ței bisericesci, despre această, credem, nu se mai îndoesce adă nimenea.

Pentru bisericile ardeleni, de exemplu, ce sens mai poate ave regularea congruei, după ce biserica catolică se sustrage cu totul dela această lucrare a guvernului?

Se vede, și încă prea bine se vede că, cum am mai amintit, unghița este îndreptată anume în contra bisericilor noastre nemaghiare. Tocmai de aceea bărbații conducători ai acestor biserici datorii sunt a se încorda la luptă cu totă bărbăția, ce li-o impune gravitatea momentului.

Catolicii ardeleni de sigur nu vor pierde nimic, ba vor câștiga chiar prin energia lor atitudine în cesiunea congruei. Confesiunile românesce, urmând exemplului Statuturilor catolice, asemenea nu vor pute pierde nimic, mai întâi pentru-că nu prea au ce pierde și al doilea pentru-că atitudinea guvernului nici într'un cas nu va pute fi mai dușmănoasă față cu ele, decum este astăzi, decum a fost întotdeauna și decum va fi și în viitor, pe cât timp va dura sistemul de guvernare asupritor de adă.

CRONICA POLITICĂ.

— 31 Octomvrie.

La banchetul dat de lord-majorul engles în Guild-Hall, ministrul-președinte Salisbury s'a pronunțat și asupra cesiunii orientale, dicând între altele: În ce privește Turcia oratotel crede, că națiunea englezescă este acum cu desăvârșire opusă unei acțiuni isolate. Decă vrem să îmbunătățim soarta Armenilor și a celorlalte naționalități de sub regimul turcesc, atunci trebuie să avem cu noi cât se poate mai multe națiuni. Decă Englitera vră să si-lăscă pe guvernul turcesc la îmbunătățirea legilor, trebuie să oumpăm țera, ăr pentru această e nevoie de-o mare armată. O astfel de sarcină este cu neputință numai cu flota și fără o recrutare. Dăr Englitera nu

poate să aibă o armată mare, ea deci trebuie să adereze la concertul european, convinsă fiind, că acesta e cel mai bun mijloc pentru a storce reforme dela Sultan.

Atitudinea agresivă a puterilor europene față cu criza turcescă a pus pe griji pe Sultanul. Din Constantinopol se telegraiază, că Sultanul a dat aspre porunci, ca în provinciile creștine să se esecute cu cea mai mare grabă reformele. În Macedonia, Serbia-vechiă și Rumelia vor fi trimiși comisarii guverniali creștini, a căror numire se va întempla cât mai curând. Din această se pare, că Sultanul voese să prevină pe marile puteri, cari până acuma n'au putut să cadă de acord asupra demersurilor, ce au să ia față de Turcia. — Sultanul pune toate încordările, ca în fața eventualităților neprevăzute să-și întărească și armata. S'a proiectat procurarea de 500,000 puscă-Mauser, 50—100 milioane cartușe, praf fără fum și tunuri de 14 centimetri. Puscul Mauser se comandază la espresa dorință a Sultanului, care a stabilit mărirea efectivului armatei la 1.200,000 oameni.

Din Odessa se telegraiază, că în cercurile militare rusesce domnesce un spirit foarte războinic. Se crede, că armata concentrată aici ar ave chemarea da-a ocupa Constantinopolul. Flota rusescă din Marea-negră va fi echipată astfel, încât să pōta trimite asupra Constantinopolului 25 de mii dintre cei mai buni ostași.

Diarul „Nord”, care cum se știe servese interese rusesce, și care își primesce informațiile politice direct din Petersburg, publică un lung articol despre Austro-Ungaria în care dice între altele: „Puternica partidă antisemită, care se ridică pe ruinele liberalismului, s'a curățit de ori-ce murdăria filoprusiană, și e foarte firesc, să nu rămână fără influența binecuvântată asupra afacerilor esterne ale monarhiei dualiste, mai ales acum după ăilele descoperirilor lui Bismarck.”

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

„Cartea neagră”.

Unde dai și unde crepă.
Prov. român.

„Cartea neagră” (*A fekete könyv*), de br. Ștefan Kemény junior în 1849, publicată de Hentaler Jozsef în numărul 131 din Mai 1895 ai lui „Magyarország” din Budapesta.

De Axentie Severu.

Dela 1848, până după depunerea arhivei vitejilor Maghiari în mâinile urgisilor Mncali, de multe și nenumărate ori a fost atacat, tras prin toate gunoiele, ba și 49 de multe-ori prins, împușcat și apendurat, tăiat în patru părți, ca și Horia, de gurile și gazetele Maghiarilor, — și tot mai trăs!

De trei-ori am fost tras în cercetare și închis mai multe ăile și săptemini, și nici tribunalul mihter din Sibiu,

condos de căpitanul auditor Nahlik, nici județul criminal al țerei, tot în Sibiu, având cel mai strict și sever referent, pe Camilo Wagner: nu m'au putut condamna; dăr nici infocatul asesor de tribunal Szalantzi, care mă ținu mai multe ăile închis în 1862 la Aiud și mă preambă de câte-va ori pe dinaintea faimosilor colegiști de-acolo, cu totă dorința de răsbunare ce o avea, nu mi-a putut da de cap, — și au rămas redactorii lui „Magyarország” și ai lui „Brasoi Lapok” să-mi strige ca Cicerone lui Catillina: „ast ille vivit, vivit, imo in senatum venit”.

Până la 1890 am auzit, am citit multe injurii, nenumărate blăstămuri, scornituri și minciuni ărzene aruncate cu vorba și în scris în contra mea și a națiunii mele, — și am tăcut creșdând, că adversarii noștri se vor osteni și, rușinându-se de cele ce le-au scris și publicat contra noastră, — soind ei înșiși mai bine decât noi, că toate au fost tendențioase, — vor înceta și, având mare lipsă de brațele și amicii noastră, ne vor recunoște de ceea ce am fost; adecă

de parte beligerantă, și așa vor judeca din alt punct de vedere faptele noastre.

Rău m'am înșelat. Pentru-că pofta lor de-a înjura, a calumnia și denatura faptele, a mers și, precum vedem, merge creșdând, ca și a celor ce se pun la masă fără a-le fi fōme și mănōcând le vine apetitul.

Așa pe la începutul anului 1890, comitele-colonel Teleki Lászlo din incidental, că pe acel timp murise un honved din 1848 într'un grajd și într'o stare miserabilă — pōte beat, — începe să scrie, ca din bun senin, că veți Dōmne nu muri așa și Axentie Severu, care are 600 jugere catastrale de pământ la Cricău, păduri întinse și pe lângă acestea mai are și o pensiune de nu mai puțin minte câte sute de florenți la an, — acel Axentie, care a omorit 450 Maghiari la Presaca, 270 la Șard și 250 la Cricău; acel Axentie, care a incendiat Aiudul și a măcelărit și acolo pe nevinovații orașeni etc.

La toate aceste aserțiuni tendențioase, calumnii veninoase și minciuni fără rușinare, eu am dat la timpul său un răspuns obiectiv într'o broșură, care cred, că va fi ajuns

și la mâinile lui Hentaler Jozsef și a redactorilor dela „Magyarország”; broșură, care tipărindu-se în mai multe sute de exemplare, a fost distribuită gratis de administrațiunea tipografiei archidieceșane la toate redacțiunile gazetelor, ce apar în toate limbile în această țară, la toate jurisdicțiunile și la toate notabilitățile cunoscute mai de valōre în patriă; broșură, care a fost publicată în traducere nu numai de „Gazeta Transilvaniei” din 1890, ci chiar și de-un diar fruntaș din Pesta, fără vre-o reflexiune său combatere; broșură, în fine, care nu numai de publicul românesc, ci și de cel maghiar a fost gustată și bine primită, cel puțin așa s'au declarat toți Maghiarii, cu cari am convenit la Ighiu, Alba-Iulia, Teuș și Aiud, dintre cari voiți cita pe emeritul pretor Köblös Miklos din Ighiu, care mi-a ăis în plină cancelariă: „măr ez jo volt”.

După ce în restimp de cinci ani, cât a trecut dela publicarea acelei broșuri până acum, pe cât știu eu nu s'a aflat nimenea să facă vre-o replică la acel răspuns al

Procesul Mehadicanilor.

(Raport special al „Gaz. Trans.”)

Caransebeș, 10 Noem. 1896.

Astăzi s'a început la tribunalul de aici procesul acelor Mehadicani, cari sunt acușați, că în ziua de 21 Iunie a. c. ar fi agitat poporul contra stăpânirii. Sunt acușați 14 inși.

Tribunalul se compune din Dr. Rieger: ca președinte Kelemen; și Gruber ca județ votanți, ér ca notar A. Pop. Procuror: Csérșch vice-procuror din Caransebeș. Apărător pentru toți acușatii: *Coriolan Brediceanu*, avocat în Lugosiu.

Trebuie să observ la acest loc, că advocații noștri din graniță, n'au îndrăsnit să primescă apărarea, și astfel a rămas totă sarcina numai în spatele harnicului avocat *Brediceanu*.

Incepându-se pertractarea, presidentul aduce la cunoștință, că astăzi se va pertracta afacerea lui *Iacob Șandru* și consoții, cari sunt acușați pentru agitația.

După acestea ies toți martorii și acușatii, și rămâne în sală numai acusatul *Iacob Șandru* și martorul *George Urecheatul*.

George Urecheatul, primar în Mehadica, face istoricul celor întâmplate în zilele de 24 și 26 Iunie a. c. Spune, că cu câteva zile înainte de 24 Iunie a. c. a venit oitașunea ca pe ziua de 24 Iunie să se adune toți aceia, cari au pământ în vecinătatea pământului comunal, pentru-că în ziua aceea va eși la fața locului conducătorul cărții funduare din Teregova, pentru localizarea pământului comunal. Spunând el omenilor la poruncă, *Petru Șandru* ar fi strigat să concheme reprezentanția comunală, pentru-că pământele sunt ale lor. Spune mai departe cum a venit în ziua de 24 Iunie coșerul în sat și din cauza acestuia s'a născut certă între el și *Petru Șandru*, care l'a scuipat.

Pres.: Te-a făcut hoț?

Martorul: Nu știu.

Pres.: Intrăbă pe *George Urecheatul*, dacă dorește pedepsirea acusatului *Petru Șandru*, pentru vătămarea de onoare.

Urecheatul, declară, că nu cere pedepsirea lui.

După acestea spune *Urecheatul*, că nu are nici o cunoștință despre arătarea făcută contra omenilor la notar și pretor. În 26 Iunie s'a dus cu mai mulți omeni la islaz după niște cercuri, și întorcându-se de acolo, a fost chemat de un străjar la casa comunală. Ajungând la casa comunală un gendarm scoase o hârtie vântă și întrebă de mai mulți omeni. Spunând primarul, că nu toți sunt vinovați, gendarmul i-a răspuns: să-și țină gura, că el știe ce face. A deținut pe mai mulți inși și poporul a început a-se aduna și să rugau de gendarm să elibereze pe cei deținuți.

Pres.: Au venit omenii cu sape, lopeți? etc.

Urecheatul: N'au avut, ei au fost cu

meu, să neghe scrisese mele, mă cred dispensat în cele ce mă privesc pe mine și persoana mea a mai da vre un alt răspuns la inculpările, ce le repetă din nou „Magyarország” prin autorul *Kemény*. Cei ce ar dori a afla și cunoște adevărata stare a lucrurilor, incriminărilor și desmințirilor, caute și afle acea broșură și apoi judece.

Ceea ce mă îndemnă și mă determină pe mine a descinde de nou în arenă și a lupta contra celor publicate în „Cartea cea neagră” a baronului *Kemény*, sunt afirmările, calumniile și acușatiunile, ce le aduce autorul acelei „Cărți negre” colegilor mei *Iancu*, *Balint*, *Dobra*, *Buteanu* etc.

Sunt unele afirmațiuni, cari se prind cu mâna și se dovedesc ele pe sine de minciuni, cari nu pentru puritatea caracterului meu și al colegilor mei, ci pentru restabilirea adevărului istoric trebuiesc recificate și aduse la adevărata lor ființă și valoare.

(Va urma.)

mănile goale, și numai au strigat: „afară ou primarul, că ne-a vândut”. Spune, că omenii au deschis de 3 ori porța. La întrebările președintelui, că fost'au și cei acușați, declară primarul, că el a văzut pe mai mulți dintre omenii acolo, nu știe însă să strigat.

Despre *Mihai Fetescu* și *Petru Șandru* spune, că sunt cei mai buni omeni din comuna lor, ér *Ioan Ignea* chiar decât ar fi strigat, nu știe ce face, fiind om bețiv.

Ascultarea acușărilor.

Iacob Șandru intrăbă pe președinte într'un ton foarte rezolut, că cine a făcut arătarea despre el, că e agitator, pentru-că el nici-odată n'a agitat. Făcându-l președintele atent, că el are aici să se apere, spune, că n'a putut agita, deoarece a fost închis.

Pres.: Ce a-i făcut după-ce te-a eliberat?

Acusat.: Am stat de vorbă cu D-l pretore, care mi-a spus, că sunt ales dinpreună cu alți 3 ca bărbat de încredere. Pretorele l'a provocat să stea acolo până vor veni și ceilalți bărbați de încredere și să-i spună dorința poporului. Spune mai departe, că după-ce au fost toți eliberați, muerile de față a sărutat mâinile D-lui pretore și atunci s'a depărtat oătră birt. Abia a ajuns la birt, și au auzit pușcând, vădând cum 3 gendarmi pușcau în sus, alți 3 în jos, ér locotenentele lovia cu sabia în omeni.

Pres.: Câți omeni au putut fi?

Acusatul: Vre-o sută.

Judele *Kelemen*, încerca prin diferite întrebări și într'un ton malițios a-l aduce pe acusat în incurcătură, ceea ce nu-i succede.

Pres.: Dacă nu ar fi făcut omenii nimica, așa-i, că nu s'ar fi pușcat?

Acusat.: Gendarmii au tot beut de dimineața și așa n'au fost curați la minte. Să provocă la martorii: *Pavel Jurca* și *Jurjii Ignea*, cari au adus gendarmilor betură.

Kelemen, către președinte: *est elkell tilam*.

Petru Șandru spune, că în 26 Iunie a fost la Orșova și întorcându-se acasă pe la 10 ore, s'a pomenit, că e chemat la casa comunală. Ajungând în apropierea casei comunale i-au ieșit înainte 2 gendarmi și l'au petrecut la casa notarială, unde a fost închis într'o chilie. Nu știa, că și alții sunt închisi și de ce s'a adunat poporul, mai târziu a fost scos în curte și pus cu fața la zid, apoi l'a chemat pretorele și i-a împărțit, că este ales bărbat de încredere, deci să se informeze despre dorințele poporului. Eșind între popor, a fost ridicat și purtat pe sus de acesta, și el a împărțit apoi pretorelui, că poporul cere eliberarea celor deținuți. Întemplantându-se acesta poporul a început să strige „trăescă D-l pretore și D-l locotenent”, și ér au sărutat mâinile pretorelui. După acestea s'a depărtat și abia a mers vre-o 150 de pași, când a auzit pușcăturile,

Pres.: Tu nu ai strigat? Câți omeni au putut fi? Au avut băte, sape etc.?

Acusat: Eu am strigat, „să trăescă D-l pretore”, ér după aceea m'am dus.

Pres.: Sunt 2 gendarmi, cari te-au vădut, că ai agitat.

Acusat.: Ei m'au putut vedé când m'au ridicat omenii și când am vorbit cu D-l pretore.

Acusatul *Teodor Fetescu* spune, că el s'a dus la primar să-și scotă pașoși, dér primarul i-a dăș, să vină la 4 ore după amădi. Venind el după amădi, a aflat omenii cu căciulile în mână și au auzit când au strigat, că D-l pretor să elibereze pe cei deținuți. Cei ce au strigat au fost numai niște copilandri. Abia m'am depărtat, și am auzit împușcăturile. Trei gendarmi pușcau în sus și trei în jos, și vădând aceasta, m'am ascuns sub un qid.

Acusatul *Nicolae Șandru*, spune, că s'a dus în ziua aceea la casa comunală, ca să-și scotă țidulă de vite, dér primarul i-a dăș să mai aștepte, că acum are de lucru cu pretorele. Spune, că n'a făcut nimica.

Pres.: Au avut omenii arme?

Acusat.: Nu!

Acusatul *Mihai Fetescu* spune, că s'a dus să scotă cărți pentru boi. Neputând intra, a stat afară și cineva a împins de porță, „ér domnii deteră cu pușcile.” Uităndu-se la un om, care a fost împușcat, s'a pomenit, că a fost lovit de D-l locotenent, cu sabia preste cap.

Judele *Kelemen* îl intrăbă, că de ce nu s'a dus acasă, și de ce nu a stat acasă ca om bătrân?

Acusatul dice, că spune adevărul, pentru-că numai un suflet are și acest suflet nu-l dă nici pentru D-l judecător, nici pentru D-l pretor. Declară, că nu a strigat nici deom.

Jud. *Kelemen*, voind pôte să glumescă, face observarea: Ești nevinovat ca un copil.

Acusat. *Petru Șandru* Nr. 228, dice, că pe la 2 ore a venit dela holdă, pentru a-și scote țidulă de vite. Neputând căpăta, s'a depărtat și abia a ajuns în colț, când a auzit pușcând. Tot asemenea spune și acusatul *Cosma Gherghinescu*.

Petru Șandru Nr. 86 a fost în ziua aceea străjar și i-s'a poruncit să stea pe acolo. Fiind întrebă de președinte, că de ce a dat locotenentele cu sabia în el, spune, că el a fost afară între popor, pentru-că a fost trimis după omeni prin sat și chiar decât l'ar fi omorât D-l Oberlieutenant el nu s'ar fi depărtat, pentru-că el a fost în slujbă.

Ceilalți acușați, *Nicolae Gherghinescu*, *Ioan Baderca*, *Ioan Gomboșiu*, *Ioan Ignea* și *Ilie Urechiatu* spun, că au fost cu mâinile goale, n'au agitat nici strigat.

Urmăză ascultarea martorilor.

Simion Râmba, din Teregova, a fost în ziua aceea cu pretorul la Mehadica. Când a ajuns în comună, a văzut, că mai mulți omeni sunt închiși, pe cari apoi i-a eliberat pretorul. Nu știe apriat câți omeni au fost de față la casa comunală, căci nu i-a numărat, crede însă, că au fost vre-o 50; nu i-a văzut cu nici o armă.

Pres.: Ai văzut în marginea satului vre-un steag?

Martorul: a fost o cârpă neagră într'o prăjină. Omenii au fost cu pălăriile în mână, a stat tot timpul lângă qid, dér n'a văzut ca cine-va să se fi suit pe qid. Omenii n'au strigat, că voesc să omore pe primar.

Pres.: Ți-a fost frică și tie?

Martorul: Mi-a fost frică de pușcătură când au dat foc. De omeni nu mi-a fost frică.

Judele *Kelemen*: Cred că gendarmii au fost săliți să puște, ai fi pușcat și D-ta?

Martorul: Nu, omenii s'au rugat numai să scotă pe primar.

Fiind întrebă de adv. *Brediceanu*, decât a auzit, când a dăș pretorul către popor: „jos cu pălăriile”, spune că a auzit. N'a văzut pe nici unul dintre acușatii, spune, că după pușcătura poporul s'a împreștiat de sine; peste gard n'a trecut nime.

(Va urma.)

Domnia jidovismului în Ungaria.

Un Ungur protestant din *Alföld* ajuns la adânci bătrânețe, înspăimântându-se de puternicul avânt al iudovismului în Ungaria, adresază către superintendentul său o scrisoare pe care o publică organul partidei populare. Estragem următoarele din această scrisoare importantă:

Ochii ței ageri desigur vor vedé, că unde a dus politica liberală pe bietul *Maghiar*; că ne-a pus pe *Jidani* după cap, că a făcut țera pat cald pentru *Jidani*, din care cauză vecinii noștri din *Vest* încep a-ne desprețui. „*Jidani maghiari, Judapesta*”, — dice *Lueger* și el are dreptate.

Capitala țerei (*Ungariei*) băjbăe de mulțimea *Jidanilor*, bănoile, banii sunt în mâna lor, parlamentul e în busunarul *Jidanilor*. Pe bărbații cu influență, ca *Coloman Szell*, *Podmanitzky*, *Hegedüs* și încă un legion de alți deputați liberali și neliberali: i-au îndopat cu slănină, cu pâine unsă cu măduvă, cu oficii la bănci etc. aceștia apoi

au ajutat a crea astfel de legi, cari pe *Jidani* îl favorează, ér pe *Maghiari* îl ruinează, încât din cauza neozului emigrăză în America. Într'aceste au copleșit presa. În locul lui *Csengery Antal*, *Bajna*, *Sigismund Kemény*, *Pompéry* etc., au venit *Max-ii Falk*, *Alexandr-ii Fenyő*, *Izidorii Barna* și o ciurdă întregă de *Federwald Kóvik*, a căror penă e venală, n'au primit, n'au convingere. Soriu pentru aceia, care le plătesc; aceea ce doresc. Foile *brgem de imoralitate*.

Amice! astăzi aceia familiă, care au fete, nu pôte prenumera foi, deoarece presa de astăzi s'a înțelenit *moravurile* și *dovesct*.

Cariere de medic și avocat e copleșită de *Jidovime* și unde se vâresc aceștia acolo s'a sfârșit cu onorea, cu rușinea, cu cinstea, umanitatea și cu toate celele tăți bune, pentru cari *Maghiarii* a fost stimat până acum. Șapte-spre-zece milioane de locuitori are țera și dintre aceștia un milion sunt *Jidani*! Ei vin tot mai mulți, fiind-că liberalismul le desohide porța, făcând țera, prin care se strecoară ca murele și țintarii. Și seminația aceasta nici o dată nu va deveni *maghiară*. Ea înveșunguresce și pôte își *maghiarizează* și mamele; însă *moravurile* și calitățile ei rămân de rasă rămân. Tu știi, că *Jidani* și el este cel ce a fost *Esau*, și mai târziu pe timpul lui *Ramses II* în *Egipt*. „*Die Religion ist einerlei, in der Russe liegt die Schwere nerei!*”

Patrioții *maghiari* cinstiți și independenți au prevădut acesta. Ei vâd, că a sosit ora a 12-a, când trebuie să lucrăm, decât voim a mântui *Ungaria* și a-o conserva pentru creștinism. Să nu-i împedecăm dér, să se i spriginim în această tendință mântuitoare. Să nu ne temem, că decât cele 9 milioane de catolici vor câștiga hegenomia, protestantismul va fi prin această amenințat. Înșuraveți, cum ne risipim ca un snop desfăcut sub domnia liberalismului...

SCRIRILE ȚILEI.

— 31 Octomvra

Comasare. În 13 l. c. se va face de marcarea nouelor părțile pe hotarul de *Bartolomeu* până la marginea hotarului *Cristianu* nou și *Ghimbav*, ér în 14 l. c. pe hotarul între drumul *Feldiőrei* și cel al fânătelor ce duce la *Stupini*. Respectiv proprietarii sunt invitați ca în 13 l. c. să afle la gara *Bartolomeu*, ér în 14 l. c. la petul alei de plopi din *Brașovu*-vechia dimineața la 6 ore.

— 0 —

Despre Sinodul arhidieceșan gr. cat. convocat la *Blașiu* pe ziua de 17 Noemvra „*Alkotmány*” organul partidei populare muncitorești, „*Sinodul* este chemat în primul rând, de hotari atitudinea preoțimeii greco-catolice în afacerea *Congruiei*, fiind-că în forma în care guvernul vré să introducă *Congruia*, preoțimea română greco-catolică n'o primmesce, deoarece prin această clerul ar fi independent de voința guvernului. Acest *Sinod* are mare importanță și pentru aceea, că *Metropolitul Mihalyi*, abătându-se dela dăștina antecesorului său, voesc să reguleze afacerile bisericești mai însemnate prin conlucrarea clerului subaltern, pe când antecesorul său a făcut totul numai cu ajutorul Consistoriului, convocând foarte rar *Sinodul*. Preoțimea română greco-catolică, ba și cei de confesiunea greco-orientală, se bucură nespuse de convocarea *Sinodului*. Preoțimea va fi reprezentată în număr frumos.

— 0 —

„*Liga română schimbată*”. *Maghiarii* Hirlap publică sub titlul acesta următoarele telegramă din *Bucuresci*: „*Liga română* va fi reorganizată și conducerea centrală va fi încredințată bărbaților guvernamentali. Programul încă va fi modificat, ceea ce va exprima mai ales prin aceea, că în viitor nu vor mai merge mână n mână cu iudovismul”.

— 0 —

Afacerea lui Dreyfuss. Din *Paris* scrie: În afacerea tradării de patrie, comanda de căpitanul *Dreyfuss*, care se va pertracta

arând în camera deputaților, a apărut Bruzella o broșură intitulată „Erorea Dreyfus” și subscrisă de Bernard Lazare, cunoscut francez. Broșura tinde să dovedească mai întâi, că faptul trădării nu s'a dovedit în fața tribunalului de război și în acest scop publică epistola, afirmativă a lui Dreyfuss, pe care se bazează acuză de trădare și alte documente. Autorul broșurei conchide, că Dreyfuss e nevinovat și că condamnarea lui a fost forțată prin mijloace ilegale. Astfel pretinde din nou revizuirea procesului, dîcînd, că se vor pune la dispoziția tribunalului alte documente noi, care vor fi de ajuns pentru a dovedi nevinovăția căpitanului.

—o—

„România”, societatea tinerimii române studioasă din München, s'a constituit în anul 1896/97 în următorul mod: Președinte: cand. arch. Constantin B. Crețoiu; Secretar: stud. electr. Iosif Scoepul; Cassar: cand. ing. Camil Pop Harșianu; notar: cand. ing. Remus Iliescu. Localul societății este: Schleissheimer strasse 109/I R.

—o—

Cununia. D-l Iuliu Arieșianu, funcționar la gara din loc, se va cununa Duminică în 3 (15) Novembre s. la 4 ore p. m. în biserica S-lui Nicolae din Brașov, cu d-ra Văcișia Voicu, fiica d-lui comerciant Constantin Voicu. — Sincere urări de fericire tinerii părechi!

—o—

Călimdarul Plugarului pe anul 1897 este cel mai mare și cel mai eficient între călimdarele românești apărute până acum. Conține 11 cîte de tipar. Numai partea literară și economică conține vre-o 80 pagini format mare și tipar compres garmond. În text se află și câte-va ilustrațiuni frumoase. Un exemplar costă numai 25 cr. De vânzare la Tipografia „A. Mureșianu” în Brașov.

—o—

O nouă invențiune americană. Pușcuțuța (de tînichiea pentru păstrat bani) numită „pușcuțuța magică de buzunar”, invențiune la începutul anului curent în Statele Unite, este așî foarte mult lătită și întrebuințată. Mărimea ei e cât două degetare și încap într'însa două-deci corone. Ea se poate deschide numai atunci când suma adunată de 20 corone e completă, se închide de sine și arată numărul corodelor, ce se află într'însa. Mic și mare o pôte purta în buzunar, ea este un mijloc foarte potrivit pentru a obține pe om a face economie. Alia cu sémă pentru școlari e recomandabilă. Prețul de bucată 30 cr. Se capetă la: E. Grell, Hamburg Admiralitäts strasse 40. Nota de bucată 25 fl. Cei ce cumpără oantități mai mari primesc rabat.

Din Bucovina.

Despre portul preoțesc.

(Urmare).

Er cât că preoții din Ardél de ambe confesiuni umblă civil, acésta nu este cu totul adevărat. Cei greco-catolici, decă și umblă civil, apoi umblă într'un ghirc lung imbumbat până la gât. Atât ei, cât și cei greco-orientali, decă și umblă pe icl oalea civil la lucrul câmpului, o fac acésta din cauză, că puuga nu le permite a umbla tot déana în reverență. Ei nu sunt sariati, ca ai noștri și, decă și umblă unul ci altul, nu sunt bine veduți de cătră poporenț. În privința acésta am o mulțime de exemple, cari mi-le-am strîns spre a documenta când-va cu probe adevărate și nu numai cum face D-sa vorbind în general. Mitropoliele lor sciu acésta și nu-i necontențază — din cauza sêraciei pôte și a naștiei. — Acésta este însă în detrimentul lor și al legii!

În România însă sunt regulamente canone, cari opresc preoților a umbla civil, și tunde pêrul capului și al barbei, ba cele mai recente opresc preoților de-a căra din țarină cu carul. Aceste ar trebui pâr. V. eș le scie, decă voesc se trecă de om țarșat. Era odată baba cu colac, când umblau preoții în România, ca și 'n Bucovina și 'n alte locuri cu oioreci prin cele îndăntări de munți, — spiritul timpului țers și ultimul ipochimen de al timpurilor trecute, când preoții invțău la părinții

lor céslovul și psaltirea și credeau, că darul constă în barbă și haina este superfluă. De-ar fi scuit ei bieții, că vor fi induși când-va ca martori, s'ar fi investit și ei ca și ceilalți de prin timpurile lor. Ei au trăit însă conform gradului de cultură ce aveau: au bêt și s'au bătut cu fii sêi spirituali în parte. Preotul fiind bine hrănit era învingătorul și luându-se după preceptele evangheliei le erta fiilor — decă mai plătau o garafă. Așî s'au schimbat tôte. Acia umblau civil și se băteau civil, așî au venit alții, cari încă doresc să umble civil, ca mai ușor și necontrolați să pôtă umbla prin localuri, de cari s'ar rușina haina preoțesă.

Preoții din Rusia, Bulgaria, Serbia, Muntenegeru, Grecia, Armenia și toți din Orientul ortodox pörtă haine negre și lungi. Deosebirea neesențială constă în oroiu, fiind mânecele și reșele unora mai largi, ale altor mai strîmte. După țără, stima și vața preoției se deosebesce și croiul hainelor preoțesc. Așa aflăm, că unde-i ortodoxismul în preponderanță, estins peste tötă țera, acolo și hainele preoțesc sunt mai lungi; prin lărgime se cunșce posesiunea și vigórea. În Orient, în Amenia, Grecia, Bulgaria, Serbia, Muntenegru, Rusia și România preoțimea pörtă haine lungi și largi în pôle și mâneci, dând prin haine espresiunea mândrei, că ei sunt superiori poporului și o castă deosebită, care trebuie respectată vrënd nevrënd.

În Transilvania și Bucovina, croiul este mai îngust, mai lins pe corp, s'a dat după modă, adecă supus vicisitudinilor timpului, care n'a fost, grația referințelor, princiios nici tagmei preoțesc. Preoției din aceste provincii nu i-a fost permis să se avente până la înălțimea chemării sale, și-a fost necesitată de multe-ori a lucra contra voinței ei. — De-aceea și portul s'a supus capriciului străiniilor sêu modei, căci ea adecă moda de-a nu lucra pentru binele poporului, a copleșit inimele multora. Acuma vine unul și altul și pledază pentru haine civile, ca cu atâta mai mult să arate lumii, că preotul își pôte schimba caracterul, ca și cameleonul pielea, sêu preotul din Bucovina hainele!

Și precum își manifestază Ortodoxismul puterea sa vitală prin lărgimea hainelor preoțesc, tot așa și-o manifestază și ocatolicismul. În lăganul lui, în Italia sub cerul cel vecinic albastru, numai reverenți și pālării largi întêlnesc. Pe stradele Romei, ca și prin grădinile din apropiere întêlnesc reverenți și ér reverenți largi. Tot așa în Spania. Treoți la Francia cea ohimbăciósă, dai de sutane (reverenți) c'un croiu mai îngust, conform caracterului, și te frapază imediat deosebirea. Umblă prin provinciile catolice dia Vestul impreiului absburgic și vei afla reverența cum se lățesce. Ia apoi mantia preotului protestant din Berlin și a aceluia din Cernăuți și vei afla și la ei tot așa o deosebire și-ți vei face o idee: care-i cauza, că unii pörtă haine largi și alții înguste, cari deși înguste, voesc unii să se lapede de ele.

Și decă-ți vei fi făcut o idee, vei cunșce, că sêracă este îmbrăcămîntea preoților ortodoxi dia Orient, ba o vei afla-o și pătată, dér n'ar schimba-o pentru-că ei se țin de regula: „de nu esci chemat, fă-te chemat!” — La noi altfel, și de aceea pasiunile voesc să-și ia sborul dorit și de aceea se pledază pentru haine civile, precum s'a făcut și 'n N-rii 72 și 73 ai „G. B.” Sê vedem ce dic și acești N-rii.

(Va urma.)

„Amicul tinerimei“

Dilele trecute ne-au sosit de-odată N-rii 9—12 din acest diar meritos, redactat de zelosul director de liceu I. Moisil, din T.-Jiu. Despre importanța acestui diar pentru tinerime și despre cuprinsul lui interesant am mai vorbit cu altă ocaziune.

Numerii de acum ne-au surprins și mai mult prin bogăția materialului interesant ce'l publică. Etă cuprinsul lor:

Nestimatele lumii, poveste de I. Trojan; *Ce este poesia, influența ei morală și însemnătatea ei în zilele noastre*, fine, de M.

Străjan; *Cel mai mare bine*, parabolă mitică, de C. Turcoanu; *Insula șerpilor*, de Aurel Mirocea, prof. în Alexandria; *Eustahie*, legendă (fine) de Petra Petrescu; *Analisa basmului Fêt frumos cu careta de sticlă*, de M. Străjan; *Fenomene vulcanice*; *Alexandru cel mare*, schițe din istoriei germani, de S. N. B.; *Ovidiu*, de Oliodor B. Costantinescu; *Cinci septemăni în balon* de Jules Verne; *Anul și lunile sale*, de A. T. G.; *Castrul roman din valea Jiului*, conferență de Al. Ștefulescu; *Basaltul, goseaua și peșterile uriașilor*; *Marea mörtd*; *Teme de algebră*; *Dreptul Kadin și catărul*, poveste orientală; *Balónele sêu aerostatele*; *Impresiuni la Tismana* cu ilustrația mănăstirei Tismana; de Al. Ștefulescu; *Garibaldi* de S. N. B.; *Dumneșu nu bate cu bătă*, snövă de Kóvari; *Pacea*, din „Arta de a trăi” de Camil B.; *Clopoșelul caprei*, snövă; Băiatul și iepurele de Septemii. Conține mai departe sentințe folositoare ca acestea:

— Fôrte iute uită dreptatea cela-oe, în lucrările sale, nu se teme de D-șeu, ci de ómeni.

— Nu aceluia i-se cuvine numele de binefăcător, care e darnic din averea altora, ci acelora, cari trag dela sine și dau altora.

— Recunoștința este o flóre, care creșce numai în inimile mari.

— Decă vrêi să-ți mérgă bine, și să-ți depărtezi uritul și tristeța sufletului têu, și să fi sănătos trupesc și sufletesc, feresce-te de-a petrece timpul în trândăvia.

— Lenea moleșesce pe om mult mai tare ca lucrul.

— Viitorul este al omului muncitor.

— Numai atât ai trăit, cât ai lucrat.

— Decă lăudăm pe un om bun, devine și mai bun, decă lăudăm pe unul mișel, devine și mai mișel.

— Cinstesce pomul, care 'ți dă umbră.

— Cu cât lupta este mai înverșunată, cu atât învingerea este mai mare.

— Depinde-te a suferi, fără a te plânge cui-va.

— Numai faptele mari rămân vecinice și neuitate.

— Prin muncă isbutesc lucrările, nu numai prin dorințe; etc.

În general, „Amicul tinerimei” a fost un diar bine redactat, materiile instructive, alese și lucrute cu inteligență încât ar fi meritat tot sprijinul din partea profesorilor și a tinerimei.

Durere, redacțiunea ne spune pe pagina din urmă, că *din lipsa de abonamente, încetă cu publicarea până la alte timpuri mai bune*.

Dorim din inimă, ca aceste timpuri să vină cât mai curënd.

Ar fi o datoriă a directorilor și profesorilor gimnasiali, ca să susțină acésta fôia și să dea redactorului tot sucursul necesar moral și material. Acésta o pretind interesele tinerimei noastre.

Brumărel.

Mulțămită publică.

— Urmare din Nr. 178 —

München, 10 Noemvre 1896.

Societatea tinerimei române studioase în München își ține de datorița sa a mulțămii și pe acésta cale tuturor acelora, cari au binevoit a ajuta acésta societate.

Dela ultima dare de sémă au mai incurs următoarele colecte:

Lista 1. Dl Ilie Trăilă, adv. în Oravița 5 fl.

Lista 2. Dl Petru Cornean, adv. în Oravița 5 fl.

Lista 3. Il. lor: Alesandru, Zeno și Eugeniu de Mocșony: la olaltă 50 fl. Vincențiu Babeș, Dr. Emil Babeș, Dr. T. Babeș la olaltă 10 fl.

Lista 25. Dnii Ioan Birnescu (Ghilad) 5 fl. Dr. Lazar Simon (Ciacova) 5 fl. Din Timișóra: Pavel Rotar adv. 3 fl. Ioan Onoiciu 5 fl. Valeriu Mezin 1 fl. Dr. Petru Țigle 2 fl. Emanuil Ungurian 2 fl. și Dr.

Aurel Cosma 1 fl. Aureliu Drăgan (Ghilad) 2 fl. Gheorge Breban, iurist (Ghilad) 5 fl.

Lista 38. Din Sibiu I. Hannia 5 fl. Ioan Bădilă 5 fl. Iosif Șuluț 5 fl. Petru Pipoș 2 fl. Iuliu Pipoș 1 fl. Aurel Popescu 1 fl. — Prea st. d-ne și domnișóre Ana Frâncu 1 fl; Theresia Pipoș 1 fl; Ida Pipoș 1 fl; Eleftera Cristea 1 fl.

Lista 48. Familia Ianculescu (Lugos) 3 fl.

Lista 53. Dnii: Ioan Banciu, Petru Comșa, Ioan Comșa din Seliște câte 1 fl. Comitetul.

ULTIME SCIRI.

București, 11 Noemvre. Din Londra se telegrafieză aici, că afacerile sunt animate în tôte ramurile industriei și a comerțului. Grăul a atins erî prețul cel mai urcat din anul acesta.

Piața de cereale din Brăila e fermă și activă în general. Prețul grânelor și al sêcărurilor este în continuă urcare.

DIVERSE.

800 ace în trup. În zilele trecute se făcut o descoperire interesantă cu rađele lui Röntgen. În New-York trăesce o fată fôrte frumoasă de 21 ani, cu numele Melvina Morford, care suferă de mania de a înghiți ace, ori și le înfige în carne. Ea suferă peste 100 operațiuni durerose și doctorii îi scóseră diu carne numai vre-o 800 ace. Fata nêgă, că le-ar fi înghițit sêu și le-ar fi înfipt singură în trup; să crede, că ea operează lucrarea acésta periculósă în timpul extasului, care nu-i lasă nici o amintire. Acele rătăcesc prin trup, causând suferinđei cele mai orăncene dureri. Dr. F. L. Burrows, sub a cărui cură se află pacienta, fotografia mâna dreaptă a pacientei cu ajutorul rađelor lui Röntgen și observă nu mai puțin ca 30 înjuțe negre, cari tradau locul unde acele erau ascunse. Acésta ajută mult operațiunei, căci în același timp 9 din ace fură scóse, dér de-ocamdată operațiunea trebuia sistată, din cauză, că pacienta perdú mult sânge. Nefericita fată, care trăiesce cu mama sa, e sub supraveghiere continuă, și nimeni nu scie, cum își procură acele, cari 'i amărăso viața și-i sdruncină sănătatea.

Prețul femeilor. Legislatorii vechi și cei moderni să deosebesc fôrte mult în judecarea, cât prețuesce femeia. E lucru cunoscut, că la popórele vechi femeia prețuia mai puțin decăt bărbatul. Moise a prețuit pe bărbat în 50 de pungi cu argint, ér pe femeia numai în 30. Homer în posesiile sale cântă: „Premiul luptei e o femeie în flóre, înțelepciune în arta ómenescă — prețul femeii a fost patru vite”. În codul penal al Islandesilor bătrâni e prețuită în 3 mărci. Astăđi femeia prețuesce cu mult mai mult — adese-ori mai mult decăt un bărbat.

„Mac-Kinley. „St. James Gazette” scrie următoarele despre noul președinte al Statelor-Unite nord-americane: Mac-Kinley este un Scot celtic. Cum că e de origine scoțiană se vede de pe statura sa puternică și osósă, are trăsuri marcate și de o coloré fierósă-suriă. În acel om se află ceva de granit. Fața încă îi tradéză virtutea și tária. Nasul lui Mac Kinley sémăna cu al lui Napoleon III. Ochii îi sunt mic, bruneți, cu o căntătură rece, dér pentru aceea străbătători. Totdeuna e ras. În congres totdeuna își ține mâna la spate ori în busunarele pantalonilor. Astfel își ține vorbirile, cari duréză ore întregi. În 1750 doi membri din familia lui Mac-Kinley din Scoția au emigrat în America, James și William. James s'a aședat în Pensilvania, ér William în Sudul Americiei. Actualul președinte Mac-Kinley își trage originea dela James.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Mästerchen des Stoffes von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlässt bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speditig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schußfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerbricht man die Asche der echten Seide, so zerfällt sie, die der verfälschten nicht. Die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.), **Zürich** verwenden gern Muster von ihren echten Seidenstoffen an Jedermann, und liefern einzelne Rollen und ganze Stücke porto- und steuerfrei in die Wohnung.

5.

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Noemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.20
Renta de corone ung. 4%	99.30
Imp. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	122.25
Imp. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	100.75
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. exis.	121.—
Bonuri rurale ungare 4%	97.40
Bonuri rurale croate-slavone.	97.—
Imprum. ung. cu premii.	155.50
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	136.50
Renta de hartie austr.	101.25
Renta de argint austr.	101.35
Renta de aur austr.	122.45
Losuri din 1860.	144.35
Actii de ale Băncii austro-ungară.	937.—
Actii de-ale Băncii ung. de credit.	401.50
Actii de-ale Băncii austr. de credit.	365.40
Napoleonori.	9.53 1/2
Mărci imperiale germane.	58.80
London vista.	119.85
Paris vista.	47.52 1/2
Rente de corone austr. 4%.	101.05
Note italiene.	44.52 1/2

Cursul pietei Brașov.

Din 12 Noemvre 1896.

Bancnote rom. Camp.	9.47	Vënd.	9.49
Argint român. Camp.	9.40	Vënd.	9.48
Napoleon-d'ori Camp.	9.52	Vënd.	9.54
Gaibeni Camp.	5.60	Vënd.	5.65
Rable rusesol Camp.	—	Vënd.	—
Mărci germane Camp.	—	Vënd.	—
Lire turoesci Camp.	—	Vënd.	—
Soria. fonc. Albina 5%	100.75	Vënd.	101.75

Dentistul**Iosif Chioreanu**

Am onore a aduce la cunoscință, că cu ziua de 10 Noemvre st. n. voiu sosi la Hunedóra (V. Hunyad) și voiu fi incuartirat la Otel. Aici pregătesc dinți artificiali cuprinși în aur seu cauciuc și alte, ce se țin de arta dentistică.

Cu deosebită stimă
Iosif Chioreanu,
dentist.

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

PUBLICAȚIE

se deschide a XIX.

LOTERIE REG. UNG. A STATULUI DE BINEFACERE,

a cărei venit curat în urma decisiunii Majestății Sale c. r. apostolice din 4 Octomvre a. c. se va împărți 1/10: 1) fondului ce se va crea pentru ajutorarea ampoliților de stat lipsiți, veduvelor și orfanilor; 2) Asilu „Stefaniei“ în Kézdi-Vásárhely; 3) Primul Asil de copii în Budapesta; 4) Mensa academică din Clușiu; 5) Reuniunea pentru Colonia Copiilor în timpul ferilor; 6) Reuniunea Crucii albe; 7) Spitalului ce se va înființa la Cirkvencina; 8) Reuniunea pentru grădini de copii în Budapesta. Cu 1/20 se va împărți: 9) Reuniunea Spitalului Elisabeth din Budapesta; 10) Casa Orfanilor din Gyórnádorváros; 11) Casa orfanilor din Nagyvárad și 12) bucatăria populară din al VII-lea cerc Budapesta.

Loteria această are câștiguri 3282 și după planul loteriei reprezintă suma de **160,000 fl.** și anume:

1 Câștig principal cu fl. 60,000	2 Câșt. à fl. 2000
1 „ „ „ „ 15,000	4 „ „ „ 1000
1 „ „ „ „ 10,000	20 „ „ „ 500
1 Câștig „ „ „ 5000	50 „ „ „ 100
1 „ „ „ „ 4000	200 „ „ „ 50
1 „ „ „ „ 3000	3000 „ „ „ 10

Tragerea loteriei va fi în 28 Decemvre 1896. 1 los costă 2 fl. v. a.

Losuri se pot căpeta la: Direcția Loteriei în Budapesta — la toate oficiile de loterie, sare, și la cele mai multe oficii postale „Mercur“ în Viena, și la organele încredințate cu vânzarea losurilor în orașe și comune mai însemnate.

Budapesta, 4 Octomvre 1896.

Direcția Loteriei reg. ung.

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.**Sosirea trenurilor în Brașov:**

I. Dela Pesta la Brașov:

Tr. accelerat: 5 ore 07 m. dimineața.
Trenul de persoane: 8 ore dimineața.
Trenul accel.: 2 ore 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 ore 25 minute sêra.

2. Dela Bucuresci la Brașov:

Trenul accel.: 2 ore 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 ore 20 m. după amêđi.
Trenul de persoane: 9 ore 8 minute sêra.
Trenul accel.: 10 ore 19 minute sêra.

3. Dela Zêrnesci la Brașov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 ore 44 min. dimineața.
Trenul mixt: 1 oră 29 min. după am.
Trenul mixt: — ore — min. sêra.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenul de pers.: 8 ore 15 min. dimin.
Trenul de persoane: 1 oră 46 m. d. am.
Trenul mixt: 7 ore 12 min. sêra.

5. Dela Sinaia la Brașov*)

Trenul de persoane — ore — m. dim.

Plecarea trenurilor din Braș.

I. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 5 ore 8 min. dimineața.
Trenul accel.: 2 ore 45 min. după am.
Trenul de persoane: 7 ore 43 min. sêra.
Tr. accelerat: 10 ore 26 min. sêra.

2. Dela Brașov la Bucuresci:

Trenul de pers.: 3 ore 55 min. dimin.
Tr. accelerat: 5 ore 14 m. dimin.
Trenul mixt: 11 ore înainte de amêđi.
Trenul accel.: 2 ore 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zêrnesci. (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 8 ore 35 min. dimineața.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: — ore — min. dim.

4. Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenul de persoane: 3 ore 1 după am.
Trenul mixt: 8 ore 50 minute dimin.
Trenul de pers.: 5 ore 20 min. dimin.

5. Dela Brașov la Sinaia*)

Trenul de persoane 0 ore — min. sêra.

*) Acest tren circulă numai Joia Duminecă și la sêrbători.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută, mai ales: la **conturbări de mistuire, maladele stomacului, a rinichilor, a beșicilor udului și ale organelor respiratoare etc.**

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul său mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighișoara și în Alba-Julia: la D-l I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Orestie: la Németh János.

Cu totă stima:

Administrațiunea isvorului
„MATILDA.“

1025,35 — 100

JOSEF GYÖRGY,
(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

„ANKER“

Societate de asigurare și rente.

Direcția:

Representanța generală pentru Ungaria:

Wien, I., Hoher Markt II.

Budapest, VI., Deákplatz 6.

„Anker-Hof“.

„Anker-udvar“.

în casele proprii ale societății.

Averea societății: 110 milioane corone.

Starea asiguranților: 460 milioane corone.

Plătit până acuma: 192 milioane corone.

Polițe incontestabile. Condiții culante. Pentru cei obligați la miliția asigurare de rebel fără plată. Participanților căștiguri mari. Asigurați de copii favorabile.

Cu prospecte și informații servesc reprezentanții pentru Brașov și giur.

S. HAAS & FII,

șirul Florilor Nr. 14.

1097,4—6

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni . . . . . 3 fl. —
Pe șese luni . . . . . 6 fl. —
Pe un an . . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni . . . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . . . 20 fr.
Pe un an . . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an . . . . . 2 fl. —
Pe șese luni . . . . . 1 fl. —
Pe trei luni . . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an . . . . . 8 franci.
Pe șese luni . . . . . 4 franci.
Pe trei luni . . . . . 2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.